

ISHLAB CHIQARISH JARAYONINI NAZORAT QILISH.

Sultonov Qudratillo

Andijon Davlat Tibbiyot Instituti Davolash falulteti dekan o'rinbosari.

Annotatsiya: Korxonada foydalaniladigan mahsulot (xizmat) sifatini boshqarish tizimi ko'rib chiqiladi. Mahsulot sifatini nazorat qilishning uslublari va vositalari, tarkibi bayon qilinadi. Mahsulot tayyorlash, xizmat ko'rsatish sifatini tartibiga soluvchi meyoriy-texnik xujjatlar ko'rsatilishi mumkin. Bundan tashqari tannarxga kiruvchi materiallar, mehnat va boshqa elementlar bo'yicha xarajatlarni nazorat qilish uslublari ko'rsatilishi ham mumkin. Atrof muxitni himoya qilish tizimi. Biznes-rejada atmosfera, suv resurslari kabilarga ta'sirni baholash keltiriladi. Chiqindilarni qayta ishlash, yo'q qilish bo'yicha tadbirlar xarajatlari korsatiladi.

Kalit so'zlar: Ishlab chiqarish, korxonada, mablag', xarajat, loyiha, ishlab chiqarish faoliyat.

Аннотация: Рассмотрена система менеджмента качества продукции (услуг), применяемая на предприятии. Описаны методы и средства контроля качества продукции, содержание. Могут быть показаны нормативно-технические документы, регламентирующие качество подготовки продукции и обслуживания. Кроме того, могут быть указаны методы контроля затрат на материалы, труд и другие элементы, входящие в стоимость Система охраны окружающей среды. Бизнес-план включает в себя оценку воздействия на атмосферу, водные ресурсы и т.д. Показаны затраты на деятельность по переработке и утилизации отходов.

Ключевые слова: Производство, предприятие, средства, стоимость, проект, производственная деятельность.

Abstract: The product (service) quality management system used in the enterprise is considered. Methods and means of product quality control, content are

described. Normative and technical documents regulating the quality of product preparation and service can be shown. In addition, cost control methods for materials, labor and other elements included in the cost can be indicated. Environmental protection system. The business plan includes an assessment of the impact on the atmosphere, water resources, etc. The costs of waste processing and disposal activities are shown.

Key words: Production, enterprise, funds, cost, project, production activity.

Ishlab chiqarish dasturi bozorni organish, korxonalar quvvatlarini baholash va sotuv hajmini bashorat qilishdan so'ng ishlab chiqiladi. Gap shundaki, loyihalarning aksari qismi uchun korxonalar ish boshlagan dastlabki yildayoq muvaffaqiyatga erishishi real vazifa emas. Ishlab chiqarish faoliyati boshlangan zahoti belgilangan quvvat bilan mahsulot ishlab chiqarish imkoniyatiga bo'lgan yengil va oziq-ovqat sanoati uchun ham birinchi yilda ishlab chiqarish hajmi korxonalar quvvatlari yo'l qo'yish imomkin bo'lgandan kamroq miqdorda rejalashtiriladi. Biroq bu doimiy qoidaga aylanib qolmasligi kerak.

Biznes-rejada har bir turdagi mahsulotning natural birliklaridagi ishlab chiqarish xajmi va uning oxirgi uch yildagi ozgarishlari to'g'risidagi hamda bu ko'rsatkichlarini kelgusi 3-5 yildagi qiymatlari keltiriladi. Ishlab chiqarish dasturining asosiy ko'rsatkichlari yalpi mahsulot, tayyor (tovar) mahsulot va tugallanmagan ishlab chiqarish (ishlov berish tugallanmagan mahsulot) hisoblanadi.

Ham ishlab chiqarish nazorati, ham texnik kuzatuv xizmatlari kuzatuv va kuzatuv tashkilotlari tomonidan korxonalar ehtiyojlariga muvofiq ravishda amalga oshiriladi. Ishlab chiqarishni kuzatish va texnik kuzatuv xizmatlari asosan mahsulot, mashina va uskunalalar belgilangan talablarga javob beradimi yoki ishlab chiqarish to'g'ri bajarilganligini aniqlaydigan tadqiqotlardir. Mahsulot sifati ta'minlanishi, mahsulotlar, mashinalar va jihozlar amaldagi qonuniy qoidalarga va mijozlar bilan tuzilgan shartnomaviy majburiyatlarga muvofiq bo'lishi kerak. Mahsulotlarning

belgilangan shartlarga muvofiqligini tekshirish va hujjatlashtirish uchun ishlab chiqarish nazorati xizmatlari ham, texnik ishlab chiqarish nazorati xizmatlari ham so'raladi. Ishlab chiqarish jarayonini optimal nazorat qilish juda ko'p vaqt talab qiladigan vazifadir. Bu yerda asosiy mexanizm - rejalashtirish. Bunday muammoning avtomatlashtirilgan echimi ishlab chiqarish dasturi va texnologiyasiga muvofiq malakali rejalashtirish, xarajatlarni hisobga olish, ishlab chiqarishning texnik tayyorgarligini o'tkazish va ishlab chiqarish jarayonini samarali boshqarish imkonini beradi. Shubhasiz, ishlab chiqarish qanchalik katta bo'lsa, foyda olish jarayonlari shunchalik ko'p bo'ladi, ya'ni axborot tizimlaridan foydalanish juda muhim. Hujjatlar oqimi. Hujjatlar aylanishi har qanday korxonada faoliyatida juda muhim jarayondir. Buxgalteriya hujjatlari aylanishining yaxshi yog'langan tizimi korxonada ro'y berayotgan joriy ishlab chiqarish faoliyatini aks ettiradi va menejerlarga unga ta'sir o'tkazish imkoniyatini beradi. Shuning uchun hujjat aylanishini avtomatlashtirish boshqaruv samaradorligini oshirishga imkon beradi. Korxonani operativ boshqarish. Ma'lumotlar bazasi asosida korxonani operativ boshqarish muammolarini hal qiladigan axborot tizimi quriladi, unda korxonada haqidagi barcha mumkin bo'lgan ma'lumotlar yoziladi. Bunday axborot tizimi biznesni boshqarish vositasi bo'lib, odatda korporativ axborot tizimi deb yuritiladi. Operatsion boshqaruv axborot tizimi ma'lum bir korxonada sodir bo'ladigan biznes jarayonlarini avtomatlashtirish uchun ko'plab dasturiy echimlarni o'z ichiga oladi. Axborot tizimlarining maqsadi. Korxonani boshqarishning "ideal" axborot tizimi korxonada faoliyatini to'liq yoki hech bo'lmaganda ko'pini avtomatlashtirishi kerak. Bundan tashqari, avtomatlashtirish avtomatlashtirish uchun emas, balki uning xarajatlarini hisobga olgan holda amalga oshirilishi va korxonaning moliyaviy - xo'jalik faoliyati natijalariga haqiqiy ta'sir ko'rsatishi kerak. Mavzu maydoniga qarab, axborot tizimlari funksiyalari, arxitekturasi va amalga oshirilishida juda farq qilishi mumkin. Biroq, umumiy bo'lgan bir qator xususiyatlarni ajratish mumkin. Axborot tizimlari ma'lumotlarni yig'ish, saqlash va

qayta ishlashga mo'ljallangan, shuning uchun ularning har biri ma'lumotni saqlash va unga kirish muhitiga asoslangan. Axborot tizimlari kompyuter texnologiyalari sohasida yuqori malakaga ega bo'lmagan oxirgi foydalanuvchiga mo'ljallangan. Shuning uchun, axborot tizimining mijoz dasturlari oxirgi foydalanuvchiga ishlash uchun zarur bo'lgan barcha funktsiyalarni ta'minlaydigan va shu bilan birga unga keraksiz harakatlarni bajarishga imkon bermaydigan oddiy, qulay, o'rganilishi oson interfeysga ega bo'lishi kerak. Korxonada axborot tizimining saqlanishini va uning boshqaruv tizimining barcha komponentlari uchun mavjudligini ta'minlaydigan ma'lumotlar bazasini yaratishi kerak. Bunday ma'lumotlar bazasining mavjudligi qaror qabul qilish uchun ma'lumotni shakllantirishga imkon beradi. Axborot tizimining o'zi boshqaruv qarorlarini qabul qilish vositasi emas. Qarorlar odamlar tomonidan qabul qilinadi. Ammo boshqaruv tizimi qaror qabul qilishni qo'llab - quvvatlaydigan tarzda ma'lumotlarni taqdim etishi yoki "tayyorlashi" mumkin. Qaror qabul qilishni qo'llab - quvvatlash tizimlari, masalan:

zaif bo'g'inlarni aniqlash va yo'q qilish, shuningdek, biznes - jarayonlar va tashkiliy bo'linmalarni takomillashtirish uchun turli bo'limlar va xizmatlarning ishlashini kuzatish (ya'ni, axborot tahlili boshqaruv jarayonlarini amalga oshirish qoidalarining o'zgarishiga va hatto o'zgarishiga olib kelishi mumkin). korxonaning tashkiliy tuzilmasida);

alohida bo'limlar faoliyatini tahlil qilish;

turli bo'limlarning ma'lumotlarini umumlashtirish;

istiqbolli va zarar keltiradigan biznes sohalari ajratib ko'rsatish uchun korxonaning moliyaviy - xo'jalik faoliyatining turli sohalari ko'rsatkichlarini tahlil qilish;

korxonada va bozorda rivojlanayotgan tendensiyalarni aniqlash.

Shuni unutmasligimiz kerakki, o'z fanlari bo'yicha mutaxassis bo'lgan, lekin ko'pincha kompyuter bilan ishlash ko'nikmalariga ega bo'lgan oddiy odamlar tizim

bilan ishlashga to'g'ri keladi. Axborot tizimlarining interfeysi ular uchun intuitiv bo'lishi kerak.

Axborot tizimlarini joriy etish texnologiyasi.

- Hozirda amalda bo'lgan algoritmlarni dasturlashga urinmasdan, "kerak bo'lganda" modellar bo'yicha tizim yaratish texnologiyasi. "Qanday bo'lsa" modeli bo'yicha tizimlarni yaratish amaliyoti shuni ko'rsatdiki, biznes jarayonlarini qayta muhandislik qilmasdan va mavjud boshqaruv tizimini modernizatsiya qilmasdan avtomatlashtirish kerakli natijalarga olib kelmaydi va samarali emas. Zero, ishda dasturiy ilovalardan foydalanish nafaqat qog'oz hujjatlari va muntazam operatsiyalarni qisqartirish, balki hujjat aylanishi, buxgalteriya hisobi va hisobotning yangi shakllariga o'tishdir.

- yuqoridan pastga yondashuvli tizimlarni qurish texnologiyasi. Agar avtomatlashtirish to'g'risida qaror yuqori menejment tomonidan qabul qilinsa va tasdiqlansa, dasturiy ta'minot modullarini joriy etish bosh korxonalar va bo'limlardan amalga oshiriladi va korporativ tizimni yaratish jarayoni tizim avvalgisiga qaraganda ancha tez va samaraliroq bo'ladi. Quyida kiritildi. Faqat "yuqoridan pastga" joriy etilishi va rahbariyatning faol yordami bilan, rejalashtirilgan xarajatlarsiz, butun ish doirasini dastlab to'g'ri baholash va amalga oshirish mumkin.

- bosqichma -bosqich amalga oshirish texnologiyasi. Murakkab avtomatlashtirish - bu korxonaning deyarli barcha tarkibiy bo'linmalari ishtirok etadigan jarayon bo'lgani uchun, bosqichma -bosqich amalga oshirish texnologiyasi eng maqbuldir. Birinchi avtomatlashtirish ob'ektlari - bu birinchi navbatda yuqori organlar va tegishli bo'linmalar uchun buxgalteriya hisobi va hisobot hujjatlarini shakllantirish jarayonini o'rnatish zarur bo'lgan sohalar.

- bo'lajak foydalanuvchilarni ishlab chiqishga jalb qilish. Integrator kompaniyasi tomonidan integratsiyalashgan avtomatlashtirish bo'yicha ishlarni bajarishda mijoz kompaniyaning axborot texnologiyalari bo'limlarining vazifalari

o'zgaradi va ularning korxonaning boshqaruvning progressiv usullariga o'tishining umumiy jarayonidagi o'rni oshadi.

Loyihani amalga oshirish jarayonida bo'limlar xodimlari ishlab chiquvchilar bilan birgalikda axborot va modellar bilan ishlashadi, texnologik echimlarni tanlash bo'yicha qarorlar qabul qilishda ishtirok etishadi va eng muhimi, yechim etkazib beruvchilar va korxonada xodimlarining o'zaro ta'sirini tashkil etishadi. . Axborot tizimini ishchilarning yelkasida ishlatganda avtomatlashtirilgan tizim menejment tizimni saqlash va qo'llab -quvvatlashni belgilaydi (agar etkazib beruvchi bilan qo'llab -quvvatlash shartnomasi tuzilmagan bo'lsa). Buyurtmachi mutaxassislar mavjud tizimni takomillashtirish va rivojlantirish bo'yicha takliflar tayyorlashning tashabbuskorlari va ijrochilari hisoblanadi. Bu ularga o'z talablariga yaxshiroq moslashtirishga imkon beradi, shuning uchun bu talablar puxta o'ylangan bo'lishi kerak, shuning uchun boshqaruv texnologiyasini qalam va qog'oz bilan boshqarish oson bo'lgan joyda ishlatilmasligi kerak. Tizim foydalanuvchining talablari va texnik imkoniyatlariga javob beradigan modullar va ish stantsiyalari o'rtasidagi o'zaro ta'sir sxemasini qo'llab -quvvatlashi kerak. Axborot tizimining eng muhim parametrlari ishonchlilik, o'lchovlilik, xavfsizlikdir, shuning uchun bunday tizimlarni yaratishda mijoz-server arxitekturasidan foydalaniladi. Ushbu arxitektura ishni mijoz va server qismlari o'rtasida taqsimlashga imkon beradi, hal qilinayotgan vazifalarning o'ziga xos xususiyatlariga muvofiq ishlab chiqish va takomillashtirishni ta'minlaydi. So'nggi yillarda buxgalteriya hisobi va menejment sohasida katta hajmli ma'lumotlarni qayta ishlash, tarqatilgan tizimlar yaratish qobiliyatiga ega bo'lgan fayl-server tizimlariga qaraganda katta imkoniyatlarga ega bo'lgan mijoz-server dasturlariga talabning o'sish tendentsiyasi kuzatilmoqda. va boshqa tizimlar bilan etarlicha integratsiyaga ega.

Xulosa:

Korxonani boshqarishning axborot tizimini joriy etish, korxonadagi har qanday katta o'zgarish kabi, murakkab va ko'pincha og'riqli jarayondir. Shunga qaramay,

tizimni joriy etish jarayonida yuzaga keladigan ba'zi muammolar yaxshi o'rganilgan, rasmiylashtirilgan va ularni hal qilishning samarali metodologiyasiga ega. Bu muammolarni oldindan o'rganish va ularga tayyorgarlik ko'rish jarayonini ancha osonlashtiradi va tizimdan keyingi foydalanish samaradorligini oshiradi. Tizimni yaratishda birinchi qadam-loyiha oldidan tekshirish o'tkazish (konsalting deb ataladi). Korxonaning barcha biznes jarayonlari tavsiflanmaguncha va tahlil qilinmaguncha, korxonada model "hozirgidek" qurilmagan, yangi tizim uchun oqilona talablar shakllanmagan, kelajakdagi tizim modeli "qanday bo'lsa" shunday bo'lishi kerak. qurilmagan, texnik topshiriq ishlab chiqilmagan. tizimni sotib olish yoki rivojlanishining boshlanishi haqida. Dizayndan oldingi bu ishning maqsadi kelajakdagi tizim haqidagi tasavvurni ishlab chiqish, bo'lajak tizimning funktsional axborot modelini tavsiflash va uni xaridor oldida himoya qilishdir. Shundagina siz tizimni sotib olishga yoki rivojlantirishga sarmoya kiritishingiz mumkin.

Foydalanilgan adabiyotlar:

- 1.G'ulomov S. S, Abdullayev Yo., Menejment, Toshkent-2002[1].**
- 2.M.Sharifxo'jayev, Y.Abdullayev. Menejment. Darslik. Toshkent: O'qituvchi, 2001[2]**
- 3. D.S. Qosimova. Menejment nazariyasi. Darslik. - Toshkent, «Tafakkur-bo'stoni». 2011.[3]**
- 4. M.B.Bekmuradov., X.X.Shodiyev. "Menejment nazariyasi va amaliyoti". Magistrlar uchun o'quv qo'llanma. Toshkent - 2021 y. "Zamon poligraf" OK nashriyoti.[4]**
- 5.Zamonaviy menejment nazariyasi va amaliyoti (o'quv qo'llanma) Akademiya Toshkent 2006[5]**
- 6.Haydarov A. Ijodiy faoliyatni rejalashtirish va boshqarish- Toshkent. "Kamalak" 2019.[6]**